

BIJLAGE 1 – Voorbeelden van vernieuwingen in de huidige Wmo

In deze bijlage geven we u graag een indruk van een aantal projecten en initiatieven die in de afgelopen tijd door gemeenten zijn ingezet en uitgevoerd om de omslag in het denken over zorg en ondersteuning lokaal vorm te geven. Sommige van deze voorbeelden hebben hun oorsprong al rond de invoering van de Wmo in 2007. Veel initiatieven verbinden verschillende wettelijke kaders met elkaar. Het onderstreept dat gemeenten de brede beweging omarmen en gemotiveerd zijn om de stelselwijziging samen met de andere betrokken partijen tot een succes te maken.

Hemelse modder in Zaanstad

Ter voorbereiding op de decentralisaties is er in de gemeente Zaanstad 'actieonderzoek' uitgevoerd in een aantal gezinnen met problemen op meerdere leefgebieden. Door te beginnen met het aanpakken van de problemen in die situaties is veel kennis en ervaring opgedaan over wat er wel goed en wat er niet goed is in de huidige manier van werken.

De belangrijkste lessen die de gemeente Zaanstad uit dit onderzoek trok zijn dat burgers de oplossing voor hun problemen het liefst zoveel mogelijk zelf willen regelen, dat mensen met meerdere problemen zich het meest geholpen voelen als ze overzicht hebben over hun leefsituatie, en tenslotte dat het heel belangrijk is om maatwerk te leveren. Alle drie lessen die naadloos aansluiten bij de transformatie waar we nu voor staan.

Talent in Apeldoorn

Het verbinden van maatschappelijke ondersteuning met werk en inkomen is het uitgangspunt bij het project 'Talent' in Apeldoorn. In korte tijd is een groot aantal 'participatieplekken' gecreëerd voor mensen die zowel afhankelijk zijn van een uitkering als van zorg en ondersteuning. De nadruk ligt daarbij op wat de mensen wel kunnen, niet wat hun beperkingen zijn. Er is bijvoorbeeld een boodschappendienst opgezet samen met de al bestaande supermarkt bij een instelling voor mensen met een verstandelijke beperking. Ouderen met een Wmo-voorziening krijgen de boodschappen thuisbezorgd door mensen van Talent.

Hulp bij het huishouden in Middelburg

De gemeente Middelburg was een van de 11 pilotgemeenten in het project 'De Kanteling'. Een van de onderdelen van de pilot was de ontwikkeling van de eenvoudige hulp bij het huishouden als algemene voorziening. Deze vorm is een aanvulling op de mogelijkheid om de hulp bij het huishouden als individuele voorziening aan te vragen.

Voor veel burgers met behoefte aan ondersteuning in het huishouden bleek dit een heel aantrekkelijk en laagdrempelig alternatief te zijn. Je kunt het makkelijk en snel zelf regelen en hebt dus niet te maken met een aanvraag of administratie rond een eigen bijdrage. Het scheelt bureaucratie overheid en beperkt de uitgaven van de gemeente voor deze vorm van ondersteuning.

Mensen met een laag inkomen kunnen van deze voorziening gebruik maken door middel van een persoonsvolgend budget.

Meitinkers in Friesland

Tot 1 januari 2014 voerde de stichting Mienskipsoarch de Wmo uit in de voormalige gemeente Boarnsterhim. Spil in deze aanpak zijn de Meitinkers (meedenkers). Zij zijn het aanspreekpunt voor de burgers die ondersteuning nodig hebben. De Meitinker zoekt bij voorkeur oplossingen in de directe omgeving van de burger en zoveel mogelijk zonder inzet van professionele hulp. Niet alleen zijn de

kosten voor de Wmo daardoor lager geworden voor de gemeente, ook is de tevredenheid van de klanten over de ondersteuning bovengemiddeld. De maatwerk aanpak van de Meitinkers wordt erg gewaardeerd door de burgers. Bezwaar en beroepsprocedures binnen de Wmo komen hier vrijwel niet meer voor.

Met de gemeentelijke herindeling van 2014 zijn de verschillende dorpen in de gemeente Boarnsterhim onderdeel geworden van andere gemeenten. Leeuwarden en Heerenveen hebben ervoor gekozen om de Meitinkers in deze dorpen over te nemen.

Regionale ondersteuningsstructuur mantelzorg in Midden Kennemerland

De gemeenten Beverwijk, Castricum, Heemskerk, Uitgeest en Velsen werken samen om de ondersteuning van mantelzorgers te verbeteren. De gemeenten organiseren de ondersteuning primair zo dicht mogelijk bij de burger. Daarvoor is in iedere gemeente in ieder geval een steunpunt mantelzorg beschikbaar.

Daarnaast zorgen ze op regionaal niveau voor kennisdeling en voor een samenhangende structuur van organisaties die betrokken zijn bij de ondersteuning van mantelzorgers. Ook in het genereren van publiciteit voor de mogelijkheden voor mantelzorgondersteuning wordt samen opgetrokken. Zo werken de vijf gemeenten samen aan het realiseren van de acht basisfuncties mantelzorg.

BUUV helpt in Haarlem

BUUV is een samenwerking tussen buurtbewoners, wijkraden, gemeente Haarlem en twintig Haarlemse maatschappelijke partners op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Het is onder meer een 'buurtmarktplaats' waar vraag en aanbod van vrijwillige ondersteuning en hulp bij elkaar worden gebracht. Dat kan variëren van een luisterend oor tot hulp bij het snoeien van rozen, het op orde brengen van de financiën of vervoer en begeleiding naar een ziekenhuis. Sinds het begin van BUUV in 2010 zijn er al meer dan 2000 mensen bij betrokken en zijn er al meer dan 3000 matches gemaakt.

Vrijwillige respijtzorg in Katwijk

In de gemeente Katwijk worden uitkeringsgerechtigden ingezet om mantelzorgers tijdelijk te ontlasten. Maar dat gaat niet zomaar. Zij krijgen een intensief selectie- en trainingstraject voordat ze daadwerkelijk aan de slag gaan. Daarbij is uiteraard veel aandacht voor de grenzen die er zijn tussen vrijwillige en professionele hulp.

Maar eenmaal aan de slag snijdt het mes mooi aan twee kanten. Mantelzorgers kunnen (vaker) een beroep doen op vrijwillige respijtzorg, en de uitkeringsgerechtigden worden actief en zetten een belangrijke stap in de richting van regulier werk.

Vraagsturing in Huizen

Het leidende principe bij de uitvoering van de Wmo in Huizen is de 'vraagsturing' door de burger. Door middel van een uitgebreid gesprek over alle relevante levensgebieden wordt de vraag van de burger in kaart gebracht. Als blijkt dat er professionele ondersteuning nodig is krijgt de burger de beschikking over een persoonsvolgend budget waarmee hij die ondersteuning kan inkopen bij een aanbieder van zijn eigen keuze.

Op deze manier worden aanbieders geprikkeld om flexibel te zijn en om maatwerk te leveren. De inkomsten van de aanbieders worden afhankelijk van de mate waarin zij erin slagen om aan te sluiten bij de ondersteuningsbehoefte van de burger.

Dorpssteunpunten in Opsterland

De gemeente Opsterland heeft 16 kernen. De gemeente geeft iedere kern de mogelijkheid om zelf een dorpssteunpunt in te richten. Een dorpssteunpunt is een plaats vanuit waar de gemeente en andere organisaties ondersteuning bieden aan de inwoners. Het steunpunt is het eerste aanspreekpunt voor inwoners van een dorp met vragen op het gebied van zorg en welzijn.

De dorpen in Opsterland zijn allemaal verschillend van bevolkingsopbouw en sociale samenhang. De inwoners mogen zelf kiezen hoe het steunpunt vormgegeven wordt. Op deze manier worden er steunpunten gerealiseerd die het beste aansluiten op de wensen van de inwoners. Dorpen waar het niet lukt om zelfstandig tot een vorm te komen worden vanuit de gemeente ondersteund.